

Білоцерківський національний аграрний університет
Агробіотехнологічний факультет
Кафедра садово-паркового господарства

	<p>СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ДЕНДРОЛОГІЯ»</p> <p>Галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольство» Спеціальність: 206 Садово-паркове господарство Освітня програма «Садово-паркове господарство»</p>
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Компонент освітньої програми:	обов'язковий
Кількість кредитів ECTS /загальна кількість годин	8 кредитів / 240 годин
Семестр	3, 4
Форма контролю	Іспит
Мова викладання	українська
<p>Профайл викладача</p> 	<p>Масальський Владислав Петрович Посада: доцент кафедри садово-паркового господарства Науковий ступінь: кандидат біологічних наук Робоче місце: навчальний корпус №4 (пл. Соборна, 8/1), ауд. 119 (кафедра садово-паркового господарства). E-mail: vlad.masalskyi@btsau.edu.ua Orcid.org 0000-0001-8001-2631 Зв'язок з викладачем: +380979880757</p>
Опис дисципліни	<p>На вивчення дисципліни для денної форми навчання виділено всього 240 академічних годин (8 кредитів ECTS), у т.ч. аудиторних – 128 години (лекції – 60, практичні заняття – 68), самостійна робота студентів – 112 годин.</p>
Пререквізити	<p>Освітній компонент «Дендрологія» базується на знаннях елементів «Ботаніки» та «Загальної екології».</p>
Мета вивчення дисципліни	<p>Метою вивчення дисципліни Дендрологія є розкрити теоретичні положення формування високопродуктивних та біологічно стійких захисних, естетично цінних декоративних насаджень, ефективних і довговічних агроландшафтів та культурфітоценозів на основі знання біології, екології, фенології, біоценології та систематики деревних рослин.</p>
Формат дисципліни	<p>Для денної форми навчання – формат <i>face-to-face</i> із застосуванням мультимедійних засобів. За необхідності (індивідуальний графік, дуальна, дистанційна форми навчання та ін.) – змішане навчання з використанням навчальної платформи <i>Moodle</i>, сервісів <i>ZOOM</i>, <i>Google Meet</i>, мобільних додатків.</p>

<p>Компетентності відповідно до Стандарту вищої освіти</p>	<p>ЗК.7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК.8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК.10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p> <p>ЗК.12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>СК.1. Здатність застосовувати знання зі спеціалізованих підрозділів науки (екології, ботаніки, дендрології, фізіології рослин, генетики та селекції декоративних рослин, ґрунтознавства міських екосистем, агротехніки вирощування декоративних рослин, проектування, формування та експлуатації компонентів садово-паркових об'єктів, захисту декоративних рослин від шкідників та хвороб, механізації садово-паркових робіт тощо).</p> <p>СК.6. Здатність оцінювати, інтерпретувати та синтезувати теоретичну інформацію і практичні, виробничі й дослідні дані у галузі садово-паркового господарства.</p> <p>СК.10. Здатність проводити інвентаризацію зелених насаджень.</p> <p>СК.11. Здатність зберігати та охороняти біологічне різноманіття на об'єктах садово-паркового господарства, підвищувати їх екологічний потенціал.</p>
<p>Програмні результати навчання відповідно до Стандарту вищої освіти</p>	<p>ПРН 4. Володіти професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення садово-паркового господарства.</p> <p>ПРН 5. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування декоративних рослин та рослинних садово-паркових угруповань, підтримання їх декоративності, стійкості і стабільності в умовах комплексної зеленої зони міста.</p>
<p>Структура курсу</p>	<p><i>Змістовний модуль I. Наукові основи дендрології</i></p> <p>Тема 1.1. Поняття про дендрологію, її значення для садово-паркового господарства.</p> <p>Тема 1.2. Основи ареалогії деревних рослин.</p> <p>Тема 1.3. Життєві форми і групи росту деревних рослин. Життєвий цикл.</p> <p>Тема 1.4. Поняття про морфологію рослин. Морфологія вегетативних і генеративних органів.</p> <p>Тема 1.5. Основи фенології деревних рослин.</p> <p><i>Змістовний модуль II. Екологічні основи дендрології</i></p> <p>Тема 2.1. Абіотичні екологічні фактори: загальні поняття та їх вплив на деревну рослинність в садово-парковому господарстві.</p> <p>Тема 2.2. Кліматичні екологічні фактори, їх роль при доборі видового складу насаджень в урбанізованому середовищі.</p> <p>Тема 2.3. Едафічні екологічні фактори їх значення при доборі видового складу насаджень на садово-паркових об'єктах.</p> <p>Тема 2.4. Орографічні екологічні фактори та біотичні екологічні фактори їх вплив на деревну рослинність в садово-парковому господарстві.</p> <p>Тема 2.5. Антропогенні екологічні фактори та їх вплив на збереження і збагачення дендрофлори в садово-парковому господарстві.</p>

Змістовний модуль III. Основи фітоценології, фітогеографії і систематики деревних рослин

Тема 3.1. Дендрофлора України, особливості її використання в садово-парковому господарстві.

Тема 3.2. Поняття про інтродукцію рослин, пошук нових таксонів деревних рослин в Україні, країнах світу та їх використання в озелененні.

Тема 3.3. Поняття про фітоценологію деревних рослин, застосування фітоценології у паркобудуванні.

Тема 3.4. Природні зони рослинності. Флористичні царства, області, провінції. Флористичне районування України.

Тема 3.5. Сучасна систематика деревних рослин її значення в садово-парковому господарстві. Філогенетична система деревних рослин.

Змістовний модуль IV. Відділ голонасінні (*Pinophyta*)

Тема 4.1. Дендрофлора малопоширених класів рослин.

Тема 4.2. Клас Хвойні (*Pinopsida*) – загальна характеристика класу. Порядок соснові (*Pinales*), рід ялиця, ялина, псевдотсуга їх біологічні, екологічні і морфологічні особливості, поширення і використання в озелененні.

Тема 4.3. Порядок соснові (*Pinales*), рід: модрина, кедр, сосна – біологічні, екологічні і морфологічні особливості, поширення і використання в садово-парковому господарстві.

Тема 4.4. Загальна характеристика порядку Кипарисові (*Cupressaceae*): біологічні, екологічні і морфологічні особливості, поширення і використання видів в садово-парковому господарстві.

Тема 4.5. Загальна характеристика порядку Тисові (*Taxales*). Пошук нових таксонів хвойних деревних рослин в Україні та країнах світу з метою використання їх в озелененні.

Змістовний модуль V. Основи систематики: відділ покритонасінні (*Magnoliophyta*)

Тема 5.1. Підклас *Magnoliadae*: характеристика основних порядків, родин, родів і видів, біологічні, екологічні і морфологічні особливості, поширення і використання в садово-парковому господарстві.

Тема 5.2. Підклас *Ranunculidae*: характеристика основних порядків, родин, родів і видів, біологічні, екологічні і морфологічні особливості, поширення і використання видів в садово-парковому господарстві.

Тема 5.3. Підклас *Hamemilididae*: біологічні, екологічні і морфологічні особливості, поширення і використання видів в садово-парковому господарстві.

Тема 5.4. Підклас Діленіїди (*Dilleniidae*): характеристика основних порядків, родин, родів і видів, біологічні, екологічні і морфологічні особливості, поширення і використання видів в садово-парковому господарстві.

Тема 5.5. Підклас Розіди (*Rosidae*), порядок розоцвіті (*Rosales*): біологічні, екологічні і морфологічні особливості, поширення і використання видів в садово-парковому

	<p>господарстві.</p> <p>Тема 5.6. Підклас Розіди (<i>Rosidae</i>), Порядок Бобоцвіті. Порядок Сапіндоцвіті. Порядок Рутоцвіті: біологічні, екологічні і морфологічні особливості, поширення і використання видів в садово-парковому господарстві.</p> <p>Тема 5.7. Підклас Розіди (<i>Rosidae</i>), порядки: Брусничні, Жостерові, Маслинкоцвіті, Виноградові: біологічні, екологічні і морфологічні особливості, поширення і використання видів в садово-парковому господарстві.</p> <p>Тема 5.8. Підклас Розіди (<i>Rosidae</i>), порядки: Гортензіїві, Деренові, Аралієві Черсакові. Родини Жимолостеві, Калинові, Бузинові: біологічні, екологічні і морфологічні особливості, поширення і використання видів в садово-парковому господарстві.</p> <p>Тема 5.9. Підклас Ламіїди (<i>Lamiidae</i>). Порядки Маслинкоцвіті і Ранникоцвіті: біологічні, екологічні і морфологічні особливості, поширення і використання видів в садово-парковому господарстві.</p> <p>Тема 5.10. Використання декоративних форм і культиварів в садово-парковому мистецтві.</p>
Методи навчання	<p>Розкриття навчального матеріалу з візуальним поясненням; дискусійне обговорення проблемних питань; індивідуальні науково-дослідні завдання; конференції; доповіді; презентації.</p>
Політика курсу	<ul style="list-style-type: none"> • Середовище в аудиторії – дружнє, творче, відкрите до конструктивної критики. • Виконання завдань, передбачених програмою, – з дотриманням дедлайнів. • Відпрацювання пропущених занять – відповідно до графіку консультацій викладача. • Порушення принципів академічної доброчесності – підстава для негативного оцінювання роботи студента. • Методи і критерії оцінювання – поточний контроль, модульний контроль, представлення індивідуальних науково-дослідних завдань, виконання практичних завдань, участь у дискусіях, підсумковий контроль.
Рекомендовані джерела інформації	<p>Заячук В.Я. Дендрологія: Підручник. Львів: Сполом, 2014. 676 с.</p> <p>Калініченко О.А. Декоративна дендрологія: Навчальний посібник, К.: Вища шк., 2003. 199 с.</p> <p>Литвак П.В., Ткачук В.І. Дендрологія: Навчальний посібник. Житомир: «Полісся», 2002. 340 с.</p> <p>Mosyakin S.L. Vas...lar plants of Ukraine. A nomenclature checklist / Mosyakin S.L., Fedoronchuk M.M. – K.: 1999. – P. 320-321.</p> <p>Rehder A. Manual of cultivated trees and Shrubs Hardy in North America / Rehder A. – New York: The Mac Millan company, 1949. – 996 p.</p> <p>Дендрофлора України: Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Голонасінні. За ред. М.А. Кохна. К: Фітосоціоцентр, 2002. 348 с.</p> <p>Дендрофлора України: Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні час.1. За ред. М.А. Кохна. К: Фітосоціоцентр, 2002. 448 с.</p> <p>Дендрофлора України; Покритонасінні. Ч. II. за ред. М.А. Кохно</p>

та Н.А. Трофименко. К.: Фітосоціоцентр, 2005. 716 с.
Дендрофлора України; Покритонасінні. Ч. 2. за ред. М.А. Кохно та Н.А. Трофименко. К.: Фітосоціоцентр, 2006. 326 с.
Дендрологія: Методичні вказівки до вивчення дисципліни для студентів агробіотехнологічного факультету з елементами кредитно-трансферної системи навчання та програма практики. С.В. Роговський, Ю.В. Струтинська. Біла Церква, 2020. 43 с.
Лабораторний практикум з дендрології: навч. посіб./ В.Я. Заячук. – Львів: СПОЛОМ, 2021. – 148с. іл.
Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Декоративна дендрологія» студентами агробіотехнологічного факультету спеціальностей 205 лісове господарство і 206 «Садово-паркове господарство». С.В. Роговський, В.П. Масальський, І. Л. Мордатенко, Ю.В. Струтинська. Біла Церква, 2018. 38 с.
Роговський С.В. Дендрологія: Методичні вказівки до вивчення дисципліни. Біла Церква.2010. 50 с.
Шовган А.Д. Типова програма навчальної дисципліни «Дендрологія»[Текст] /А.Д.Шовган , О.А.Калініченко. К: Мін. освіти і науки України, 2000. с.15-24